28 Ent foldan, ker veter nõdalõir kodo alli lubatu — ei lõa mitte tagasi, enge jäi terver veter aastat kodo, fest et vele ja lõfa tedi vaega nodo neeliwa. Wiinete unõht foldan lõa-jaofest nogoni arõdi, ja ei mõtleki enämb kroonu kullaste (teenä tuisi minnäw), fest et ta teer, et täll meer afemel om. Ent oma jõa er ole metsenesel enämb ütte tunnigi rahule. Na jugulese, vele ja fõfare noafwa ütlemä ja põalo ofama: „Mine ür tagasi, muido tulep ehk jäõne lugu kõtte, et igavene halwa jaor jõät!" Foldan vaene noor efiki kah tuod vaega pelyämä, ninu võtt teenituste tagasi minnä. Kaeme nüüd, kuis mast meer foldanni joisufen eli. Täll olliwa foldanni võiwa fõlõn, niini teela, ja ta nüüse egan arpan täür kroonu-mehe kombit töuta. Kui foldan hõjoti, olli ta ka vähr meer minema, ja tegema, mis kõti. Hommongukk, kui ärer tulli, tahtse temä pajo fundi fun mõttmikke minma. Ka põa fugemine olli täll vaep vorta-mett. Nüfama hommongu palve ajal er taha ter kuigi wüs rahule faista, enge fõbe jalguga; fobavit kõrsiga lehaheli fõniga fuimä ja taimä. Nõge enämb foi ta tappa, kui raanetsat fõlgä näste võtta, fest et hille man raa nette rihma, nisti, ide ola tulliwa. Ent kroonu jaõär er jõtä mahetsefe midägi tagasi, mis ta egaute käst tahtse. Ka olli täll pühapäewane keskhohe minek vaega võnd ja vorse, fest et fõl ka tälle teawaste perä vahti, et ta ilma da, ninu nisti ette heitä er taha. Ülemt aste tälle ka iseid manu, ninu lei nuhtlusega kallrahe, kui kunagi vorta pa nepale Krantsile, fest „pinni pertse ja kesikun kah." Tema elo lõts nõus põnisk üer halwemkaks, fest et teda võik ülemda, ku vorta panejat, pilusiwa ja persiwä. Tuhat kõrda tülle fõrmer ja vorme temä selmi foldanni, ker fudagi fõrma ei nüa, tagasi ei tule. Alati õeneli tema ütlendä, efi tendä meeri: „Olen temä selm mu võiwaki tagasi tosi, ma panesi permise vor nee fõlgä, ja jõaisi nägemäda, ninu annafi neile nuhtlemä mõne hao-wai ole-kuo kõtte." —

Kui siiniote foldan, vete aasta peraste kullaste tagasi lõts, foi täll suli hüa meel. Tema unõht ütte võiwaga Nõis Hannaksefe, ninu noristefe eäa, mis ta katel terwel aastal Hanelun ja tundma olli ninu rohkt fuure võimuga oma võiwa foldanni käsk tagasi,

mille man ta efi fõtraksenda käfse: „Miller ja nii Narwa kõlen olli!" Foldan ütel narvalda: „Jõole emä matmise jäi ma fuu re marre peräst rasserte kaigen, ninu põsti pia kah aastat, ja er jaa tulla." Mast meer olli fell wabanduse ja vastufega rahule, kenner foldanni veel paõlegi, et ta üer tagasi talli, ja teda kuuja kroonu kullusest vallale põsk. — Kroonumeer jäi üer omma orjuste, ninu temä jõllegi endist wisi pite, jõal ja tõõl, ilma pääl, eldi plundse (rändi). Oma riigija johtu temä mõisa nurme põale, kon teorneke kõrgega kiuniwä. Mõne nelst, olliwa nii tammikk ja range-kaalase, et raeski orjel silets olli neilega käänalä. Kui noa fiigi kõige tamp mist ja pesmise pääle, veelgi wodo pite er velä, — ilmutas mast meer kenda neele nõttajäer ja ütel: „Haaa! Kõigad ei nulle fõnna! Viige kroonu kulluste, küll jõal opatas!"

4. Kuri mõisnik ja ta põija.

Mõnigi jade aastat tagasi, elli fün maal üte ütle moda kuri mõisnik, kellel nelli poiga olli. Oman tigedan meelen, ja kiumfan vihan tapp ta oma prowwa orä, ker mõne eestpalve fõna, vaese orja-tüdja eest jutgev kausta, et nõide rolu ja vaim, pün ja pess taive proolä tänitas. Selle halaliku meele ahnis, jätt hää fõameline-naisterahwas oma elo, kiumfe ja mehe natitlemada vihan kätte. Seda fuuremba kurjuse ja tigedusega vihas temä vaest walla rahwast, ker temä nurme pääl, talle leibä teinä, hägi ja koberte kõrwal vihasiwä. Ent ka temä poja, ejeralduld kats fuurembat ja ranembad, ker näole ninu teele, kui kedagi emä fuust maha fadanu, — nadsiwa oma efäle temä kiumfat pinnamise kombik ette heitmä, ja neelmä. See olli weel õli talle kadamine. Nüüd koord temä oman kiumfan vihan mõlemba, nisikese faarnatse põja, kuuspit pita ninni, ninu pess neile päid nii kaswa üte tõsk vorta, kroonu kuis orwar faawad ja ta töie-meel hüär foi. Kui temä poisikese vallale lask, — panniwa nema mõlemba ilma pääle nadsu, üte kää-